

Čárstemlu'vddká'dd

Čárstemlu'vddká'dd vuáitt ke'ldded etnlaž algguođđu vuáđđoowli čárstmoožž

Čárstemlu'vddkáá'ddest liá saaggjää'dteei da kutt jee'res vuássa di sij personallšem vää'rrvuá'ssla. Luvddkáá'ddest lij vää'ldduáimmlaž ää'sš ou'ddepu'htti da piizar. Lu'vdkáá'dd saaggjää'dteei da vuá'ssla liá čárstuáimmlaž na'ddoummu.

Čárstemlu'vddká'dd lij oōut'tää'ssvuōttlää'jj jää'kktem vahssi, kää'tt lij valdiasuávtööz pijjum päädnallšem da tiudvölddsäž lää'jjää'nmemorgan. Tõn tuájjan lij u'ved vuōiggádvuōttsue'j töid, kook liá tobddám, što liá šöddám čárstem vuálla etnlaž mäái'n diōtt.

Lu'vdkáá'dd saaggjää'dteei da vuá'sslai tuáimppää'jj lij nellj ee'kked.

Čárstemlu'vddká'dd vuáitt u'vded akkeemsääkk te'li ko kōōčmōōžžást lij kiöldtu'mmstök, koin ke'lded etnlaž čárstmōš da mušt'tem diōtt vuáitt suudád akkeemsääkk mäüus vuálla pijjmō'sše. Tåt kiöldtu'mmstök ij kuōsk tuáj-jie'llma kuōskki aa'sšid. Tåt tu'mmstök lij lää'jj mie'ldlaž, koin vuáitt oocčád muttáz vaaldšemvuōiggádvuōđást.

Čárstemlu'vddkáá'dd saaggjää'dteei, uu'ccmōsán koolm vuá'ssla da sij vää'rrvuá'sslai di piizzar oudldōōžž liá, što sij liá su'vddi vergga ää'nteei. Lää'ssen čárstemlu'vddkáá'dd vuá'sslain da sij vää'rrvuá'sslain di ää'sš ou'ddepu'httjst oudldet, što see'st lij lu'vddkáá'dd tuáimvouda kuulli ä'sštobddmōš.

Čárstemlu'vddká'dd vuáitt ravveed vuá'sspea'li kōskksa suáppmōōžž.

Čárstemlu'vddkáá'dd kuōskki šiōttōōžž káunje oōut'tää'ssvuōttlää'jjest (2004/21), da minoritettáskkoummu da čárstemlu'vddkáá'ddest u'vddum lää'jjest (2001/660 da 2004/22) di valdiasuávtööz asetōōžžást káunje mä'htt ää'sš kiōtt'tōōlät čárstemlu'vddkáá'ddest (2004/117).

Čárstemlu'vddká'dd vuáitt u'vded ceáklmid oōut'tää'ssvuōttlää'jj suávtumuūžžást duōmmitám, minoritettáskkoummu le'be jee'res ve'rggnee'kk le'be ohttōōžž raukkmōōžžást etnlaž čárstmōōžž kuōskki aa'sšin.

Kiöldtu'mmstök lij vuōiggádvuōđlāž oudldumuš, koon čárstemlu'vddká'dd oud čárstemaá'sšin.

Čárstemlu'vddkáá'ddest lij vuōiggádvuōtt kuullád ä'sštobddjid, ha'ņkķeed ceáklmid da čio'lggumuūžžid di riáššád kiōclmōōžžid.

Ooccmõõžž raajjmõš čårstemlu´vddkådda

Ää´šš vuäitt viikkåd čårstemlu´vddkåå´dd
kiõtt´tõõllâm vuålla tõt, koozz tät čårstem
vuålla renstum mõõntõõllmõš tillååvv.

Minoritettåskkoomaž vuäitt še
viikkåd ää´šš kiõtt´tõõllâm vuålla
čårstemlu´vddkåå´ddest. Ää´šš vuäitt
piijjåd kiõtt´tõõllâm vuålla ke´rjjlåž le´be
liädggsaž ooccmõõžžin. Ooccmõõžž vuäitt
tuejjeed lää´dd-, ruõcc-, sää´m- le´be
engglõškiõ´lle.

Čårstmõõžž tobddi ålgg čuä´jtet nåkam
tuõttlåž čuä´jtõõžž, što mõõnnallsem
vuådain vuei´tet aaibšed, što son lij šõddâm
nåkam čårstmõõžž ou´dde.

Ooccmõõžžåst fe´rttje´ci pue´tted õlmma
aanås puõ´tti ää´šš:

- Oo3zi nõmm da õhttvuõdteåd
- Va´stteei nõmm da õhttvuõdteåd
- Čiõ´lğgõs renstum čårstmõõžžåst
- Vuäittmõõžžåst årrai tuõdštee´ji
mainstumuužž tän ää´šš
šõddmõõžžåst
- Måkam vuåd mie´lidd da
mõõnnallsem etnlaž mäai´nest
puä´deel, oocci keäčč, što tät renstem
čårstmõš lij šõddâm.

Ää´šš kiõtt´tõõllmõõžžåst suåvvtet
õõut´täå´ssvuõttlää´jj 17 §:f mie´liddsa
tuõdštemnue´ddšeåttmõõžž: Jõs oocci
čuä´jad čiõ´lğgumuuzž, koon vuådain
vuei´tet aaibšed, što õõut´täå´ssvuõttlää´jj
6 §:åst šiõttuum čårstemkiõlddi vuåsta leät
tuejjuum puåstvuõd, va´stteei ålgg čuä´jtet,
što kiõlddi vuåsta jeät leåkku tuejjuum
puåsttat.

Čårstemlu´vddkåå´dd kiõtt´tõõllâmprosess lij
ke´rjjlåž.

Čårstemlu´vddkå´dd vuäitt riåššåd
še njaa´lmilaž kiõtt´tõõllmõõžž le´be
kiõčlmõõžž, jõs tõt lij ää´šš čiõlggeem diõtt
vääžnai.

Ää´šš kiõtt´tõõllmõš čårstemlu´vddkåå´ddest
lij mäauste´mes.

Ooccmõš vuõltteet čårstemlu´vddkåå´dd
addrõ´sse:

SYRJINTÅLAUTAKUNTA

PL 26

00023 Valtioneuvosto

Ne´ttppå´št:

syrijntalautakunta@intermin.fi

Ouddmiârkkan liâ çârstemlu´vddkåå´dd kiölddum çârstmõõžž

- Restra´ntte piássmõš leäi cõggum etnlaž máäi´n diõtt
- Vuáddškooul klassjuákk leäi tvejjuum päärna jânnmasi´ rddimääi´n vuádain, há´t päärnai kiõllsilteem tää´zz jiâ leämmaž te´sttääm ää´ššmie´lddsânji
- Kåå´dd sosiaal- da tiõrvâsvuõtt-tuáim tuáimmjumuš leäi leämmaž jânnmasi´ rd-dimääi´nes da ee´jj puõtt fi´ttjõsnallšem da çârsteei
- Áasktemõhttöõzz tobddmõš älggânnam meerli´žze puõččamkuullääsktõõzz miõttmõõžžâst leäi çârsteei, tõn diõtt ko áasktemõhttöõzz ää´nnem kuânst jiâ leämmaž ää´ššmie´lddsâ da vääžnai, õhttöõzz taarbšem teâd le´čci lee´d vuážžamnalla ooudverddsâž âánnmõõžž beä´lñn ää´ššmie´lddsânji priimmâmnalla
- Kå´dd ij ta´rjjääm aassâmpõõrtid pái´kkte´mes oo33jid, sij etnlaž máäi´n diõtt. Kåå´ddest le´jje aassâmpõõrt, kook le´jje oocčâmnalla
- Piutâskaaup kääžzkõõzzi ta´rjjumuš leäi leämmaž etnlaž jou´kkẽ kuulli ää´ššlaid çârsteei
- Kåå´dd kiiddõsõhttöõs leäi oulddam tiõttum etnlaž jou´kkẽ kuulli oo33jin nákam spesialmäi´naid, koid vä´lddnaroo´de kuulljin aassâmpõõrt oo33jin jeât leákku oulddum
- Gåårad ij leämmaž čuä´jtam, što tõt leäi riõmmâm ri´jttjeeinallšem tuáimmepiijmõõžžid lää´jjiõtt´tlaž oulddumuuzžeez teáuddjem diõtt sää´mpäärnai pei´vvhååid ää´ššmie´lddsâž riâššmõõžžâst, há´t täin leäi lää´jjest šiõttuum vuõiggâdvuõtt pei´vvhåiddu sij jiiijáz jie´nnkiõlines, seämmanalla lää´ddkiõllsai päärnaivui´m
- Sää´m dommvoudda kuullâm kå´dd ij leämmaž čuä´jtam, što tõt leäi riõmmâm ää´ššmie´lddsâž da ri´jttjeeinallšem tuáimmepiijmõõžžid, sää´mkiõllsai tiõrvâsvuõtt da vuá´mmoummi di vuáddmätt´tõõzz riâššâm diõtt, kook ko´lle sää´mkiõllsâž naroo´de
- Gåårad da tõn kiiddõsõhttöõs le´jje romanmäi´nnsai aazzji aassiva´ljumuuzžâst jää´kktam mõõntõõllmõõžž, kåå´tt pääiklaž romankontaktpersoon páäi´k leäi čiolgguum, što preem-a pääiklaž romanõhttsažkå´dd tõn, što aassâmpõõrtoccejen i´lmmtõõttâm saattõõtti vuäi´tci mu´tted pái´kkkâdda da lij-a vuáittmõõžž mie´lhd ta´rjjeed su´nne tiõttum aassâmpõõrtt

Çârstemlu´vddkåå´dd tu´mmstõõgg liâ čõõdttum lu´vddkåå´dd interne´tt seiddõõžžâst: www.syrjintalautakunta.fi

Syrjintälautakunta, PL 26, 00023 Valtioneuvosto
ne´tppää´št:
syrjintalautakunta@intermin.fi
Interne´tt:
<http://www.syrjintalautakunta.fi>